

Dokumentacja złożona do konkursu na kuratorski projekt
wystawy w Pawilonie Polskim na
58 Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Wenecji w 2019r.

Projekt: *Nimfea – Wojciech Ireneusz Sobczyk*

Kurator: Sebastian Gawłowski

NIMFEA

KONCEPCJA WYSTAWY

nimfeum - 1) w staroż. Grecji grotty lub gaje z naturalnymi źródłami, w których czczono nimfy i bóstwa wodne, z czasem specjalne budowle studzienne lub pawilony przy źródłach.
2) w rzym. budownictwie arch. zamknięcie wodociągów, urządzone często z wielkim przepychem, gdzie z wysokości kilku pięter, poprzez fasady zdobione posągami i kolumnami woda spadała do płaskich basenów*

W surowej przestrzeni Pawilonu, w lekkim półmroku naturalnego światła, słysząc jedynie szum strumyków wody, które prowadzą dialog z własnym echem. Wraz z delikatnym ruchem powietrza uciekającego w kierunku wejścia dochodzi słaby zapach, z jednej strony znajomy, ale mający w sobie coś nieprzyjemnego, jakby naturalny fetor. Kątem oka wychwytuje się nieuchwytny ruch, coś żwawego mignęło w oddali. Czy to jedna z nimf czy tylko mój cień?

Tytuł projektu odwołuje się do *nimfeum*, które było jednym z przodków znanych nam dzisiaj fontann. Projekt Wojciecha Ireneusza Sobczyka przewidziany do Pawilonu Polskiego składa się z centralnie ustawionego naczynia/misy, z którego rozchodzą się dwa szeregi balustrad, a każdy z nich wieńczy monumentalna, bogato zdobiona fontanna. Jedna z fontann wypełniona jest krystalicznie czystą, lazurową wodą, w drugiej zaś krąży nieprzyjemna w zapachu, zielonkawa i mętna ciecz. Ta dwoistość, która jest charakterystyczna dla twórczości Sobczyka, niesie w sobie cały potencjał symbolicznych dualizmów i przeciwieństw fundujących nasze myślenie. Czystość i skaża, dobro i zło, wieczne życie i rozpad, sacrum i profanum. Ale mimo tego kontrastowego rozróżnienia, prawdziwe "źródło życia" znajduje się w centrum, w połączeniu tych aspektów, kiedy żadne z nich nie może istnieć bez obecności drugiego - w centralnie usytuowanej misie, w której mieszają się obie substancje.

Fontanny pokryte są panelami z ręcznie lepionej i szklonej ceramiki, której bogate geometryczne ornamenty przeplatają się z reliefowymi roślinnymi okazami flory, które mają w sobie coś znajomego, ale nie można ich właściwie zidentyfikować. Użycie delikatnej i kruchej ceramiki ma w tym wypadku istotne znaczenie - zawiera ona w sobie glinę, naturalny surowiec, którego formy utrwalają się w piecu. Jej technologiczna symbolika niesie w sobie temperaturę, ciepło i dzieło Stworzenia. A finalny proces powstawania - obróbka termiczna - zachodzi w niezwykle nieprzyjaznych dla życia warunkach - niczym Wielki Wybuch i powstawanie pierwiastków.

Instrukcją, pozwalającą odczytać i zrozumieć symbolikę projektu Sobczyka jest Manuskrypt Wojnicza - do dzisiaj jeden z najbardziej tajemniczych i nieodgadnionych rękopiśmiennych zabytków średniowiecza, który zawdzięcza swoją dzisiejszą nazwę jego odkrywczy - polskiemu antykwariuszowi Michałowi "Wilfridowi" Wojniczowi.

Przeznaczenie, pismo, język, autorstwo oraz autentyczność obiektu jest przedmiotem intensywnych badań i monografii naukowych, które do tej pory nie zbliżyły nas do rozwiązania jego zagadki. Jest to datowany na pierwszą połowę XV wieku manuskrypt składający się oryginalnie ze 136 welinowych kart pokrytych gęsto nieznanym pismem oraz ilustracjami.

Powstało wiele hipotez dotyczących jego zawartości - od poglądu o rzekomej mistyfikacji, poprzez przekrój licznych teorii kryptologicznych stosowanych do mało znanych, czy też zapomnianych lub sztucznych języków. Również materiał wizualny w nim zawarty nie pozwala w oczywisty sposób odczytać czy zrozumieć jego przeznaczenia. Znajdują się tam ilustracje niezidentyfikowanych do tej pory roślin, które sprawiają wrażenie międzygatunkowych hybryd, tajemnicze astronomiczne i kosmologiczne wykresy i diagramy. Na kolejnych stronach znajdują się postaci nagich kobiet zanurzonych w systemie skomplikowanych rur i naczyń wypełnionych zieloną lub niebieską cieczą, alchemiczne receptury i słoje apteczne przypominające fontanny.

Projekt Nimfea Wojciecha Ireneusza Sobczyka jest odczytaniem zagadek tkwiących w tym historycznym artefakcie. Nie jest to jednak eksplicite sformułowana wykładnia zawartości manuskryptu. Sobczyk posługując się symboliką i tropami zawartymi i wynikającymi z oryginału tworzy własne uniwersum wchodzące w dialog z Manuskrypcem Wojnicza.

Skomplikowane systemy hydrauliczne, jak i naczynia apteczne znajdujące się na ilustracjach, nakierowują Sobczyka do myślenia o całym Manuskrypcie jako instrukcji stworzenia fontanny. Albo raczej Fontanny, która kumuluje w sobie cały potencjał symbolicznych i magicznych odniesień, jakie wiążą się z ujęciami wody. Fontanny jako źródło wody i życia, wokół którego tworzyły się i organizowały ludzkie skupiska. Fontanny, która była obok Drzewa Życia centralnym punktem Edenu. Architektoniczno-rzeźbiarskich pomników powstających u źródeł wody poświęconych Nimfom. Ale też obiekty służące magicznym czy religijnym rytuałom, upamiętniające bóstwa i wydarzenia historyczne. Projekt Nimfea staje się próbą stworzenia źródła (w wielorakim znaczeniu tego słowa), które byłoby konglomeratem uniwersalnych wierzeń oraz pragnień wiecznego życia, czerpanych zarówno ze znanej nam symboliki jak też z enigmatycznego systemu odniesień zawartego w Manuskrypcie Wojnicza.

Projekt Nimfea poprzez konfrontację Sobczyka z Manuskrypcem Wojnicza staje się próbą urzeczywistnienia własnego uniwersum znaczeń i wartości, w płaszczyźnie których mieszają się ze sobą - bez żadnych logicznych, obyczajowych i kulturowych przeszkód - wiara, mistycyzm, nauka, natura i kosmos. Mimo że są to wielkie i trudne do opisanie pojęcia, Sobczyk podejmuje się ułożenia ich w jeden spójny system, w którym wszystko jest połączone i nadal jest tam miejsce dla pojedynczego człowieka.

* *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, red. K. Czubalska-Sulkiewicz, Warszawa 2003, s. 279

NIMFEA

STRESZCZENIE SCENARIUSZA WYSTAWY

Na sklepieniu przedsionka Pawilonu Polskiego zamontowana jest ceramiczna mozaika składająca się z trzech kolistych wykresów będących odniesieniem do astronomii i kosmologii z zaznaczeniem gwiazdozbiorów odpowiadających znakom zodiaku, układom planetarnym oraz fazom księżyca. Wykonane ze szkliwionej na biało ceramiki z elementami w kolorze niebieskim, żółtym oraz czerwonym. Poszczególne elementy składowe są przytwierdzone bezpośrednio do sklepienia przedsionku tworząc wrażenie nieboskłonu.

Wewnątrz głównej sali wystawienniczej znajdują się ustawione symetrycznie po bokach dwie fontanny na planie sześcioboków (szerokość 4,6 m) otoczone sześcioma kolumnami (wys. 275,4 cm) i ustawione na sześciobocznych podestach (szerokość: 7,6 m, wysokość 23,2 cm) pokrytych ceramicznymi kaflami z ornamentem geometrycznym utworzonym na podstawie "kwiata życia" (gwiazdy heksapentalnej). Obie fontanny są połączone zbiegającymi się ku sobie balustradami z rynienką (wys. 82,6 cm), które łączą się w centralnym punkcie Pawilonu misą, w której miesza się woda z obu fontann.

Balustrady łączące fontanny są powtórzeniem struktury fryzu opartego na kolumnach stanowiącego konstrukcję zewnętrznych ścian niecki fontann. W przestrzeniach tworzących się pomiędzy kolumnkami a fryzem na ścianach zewnętrznych niecki znajdują się skrzyńce z reliefowymi przedstawieniami roślin. Każdy ze skrzyńców umieszczonych w zewnętrznych ścianach niecki fontann jest przeniesieniem do trójwymiarowej formy odmiennej rośliny z ilustracji Manuskryptu Wojnicza. Wszystkie elementy fryzu, skrzyńców, kafla, głowic, trzonów i progów fontann wykonane są ze szkliwionej na biało ceramiki. Ich zdobienia stanowią reliefowe formy roślinne lub geometryczne ornamenty utworzone na podstawie "kwiata życia".

Sześć kolumn otaczających każdą z fontann, wieńczą szklane tuby, w których znajdują się spreparowane roślinne elementy zanurzone w barwionym oleju. Każda szklana tuba wypełniona jest inną rośliną spreparowaną z zasuszonych rzeczywistych roślin na podobieństwo ilustracji z Manuskryptu Wojnicza. Spod szklanych tub z trzona każdej kolumny spływa do fontanny strumień wody pod ciśnieniem. Każda z fontann ma odmienny kolor znajdującej się w niej cieczy: w fontannie znajdującej się po lewej stronie jest to lazurowa przejrzysta ciecz; w fontannie będącej w prawej części Pawilonu jest to mętna, zielona substancja o nieprzyjemnym zapachu zgnilizny. Każda z fontann jest zaopatrzona w osobną pompę i wewnętrzny system cyrkulacji cieczy. Różnobarwne płyny z obu fontann dochodzą do umieszczonej w centralnej części Pawilonu misy dzięki rynnom umieszczonym na balustradach i mieszają się wyłącznie w jej obrębie. Wnętrze Pawilonu wypełnia jedynie dźwięk wody pochodzący z 12 strumieni spływających z kolumn do wnętrza fontann.

Ozdobne ceramiczne panele pokrywające fontanny umieszczone są na wymurowanej konstrukcji, tworzącej podwyższenie podestów oraz szczelną nieckę basenu. Konstrukcja jest wybudowana na posadzce Pawilonu, nie naruszając jego struktury oraz po demontażu ceramicznych elementów umożliwia jego demontaż oraz przywrócenie Pawilonu do stanu pierwotnego.

NIMFEA

SCENARIUSZ WYSTAWY

Przedsionek Pawilonu Polskiego

- 3 koliste mozaiki na sklepieniu wykonane z ceramiki szklwionej na biało, niebiesko, żółto i czerwono
- wymiary:
 - centralna mozaika – średnica 200 cm
 - dwie boczne mozaiki – każda średnica 76 cm
- ceramiczne elementy mozaiki przytwierdzone bezpośrednio do sklepienia przedsionku

Główna sala Pawilonu Polskiego

Wszystkie proporcje elementów tworzących instalacje zbudowane są na zasadzie złotego podziału

- centralnie usytuowana szklwiona na biało ceramiczna misa na planie sześcioboku znajdująca się na sześciobocznym podeście
 - wysokość całkowita – 82,6 cm
 - szerokość misy – 91,7 cm
 - szerokość podestu – 138,1 cm
 - wysokość podestu – 23,2 cm
- dwa rzędy szklwionych na biało i zbrojonych ceramicznych balustrad, łamiących się w dwóch miejscach
 - wysokość całkowita – 82,6 cm
 - długość całkowita – 1258,3 cm
- dwie sześcioboczne fontanny usytuowane na sześciobocznych podestach i każda otoczona sześcioma kolumnami na bazie o przekroju sześcioboku
 - podesty (dwa):
 - wysokość: 23,2 cm
 - szerokość: 760 cm
 - odległość między podestami: 720 cm
 - podesty pokryte są szklwionymi na biało, ceramicznymi kaflami ze wzorem geometrycznym wykonanym na bazie „kwiata życia” umieszczonym na panelach ze sklejki usytuowanych na murowanej konstrukcji
 - fontanny (dwie):
 - wysokość całkowita: 82,6 cm
 - wysokość względna (od podestu): 59,4 cm

szerokość całkowita: 460 cm
szerokość jednego boku: 230 cm

fontanny pokryte pokryte są szklwionymi na biało, ceramicznymi kaflami ze wzorem geometrycznym wykonanym na bazie „kwiatu życia”, fryzami oraz reliefowymi skrzyńcami z przedstawieniami roślin umieszczonymi na panelach ze sklejki usytuowanych na murowanej konstrukcji. Wnętrza basenów są pokryte szklwionymi na biało, ceramicznymi kaflami ze wzorem geometrycznym wykonanym na bazie „kwiatu życia” umieszczonymi na murowanej konstrukcji

kolumny (dwanaście):

wysokość całkowita: 275,4 cm
wysokość względna (od podestu): 252,2 cm
szerokość (bazy): 91,7 cm
średnica (trzonu): 22,8 cm
wysokość całkowita ujścia strumienia wody: 220, 8 cm
wysokość szklanych głowic: 54,6 cm

- dwa niezależne systemy hydrauliczne z pompami dla każdej z fontann

dwie pompy fontannowe AQUJET PFN-25000 PLUS
moc: 350 W
max wydajność: 250 000 l/h
max wys. słupa wody: 750 cm

system przewodów umieszczonych w konstrukcji fontann doprowadzających wodę z niecki basenu do 6 ujść strumieni umieszczonych w trzonach kolumn (dla jednej fontanny)

Specyfikacja montażowa:

- szacowany czas trwania montażu: 10 dni roboczych
- liczba i typ pracowników: 4 osoby z doświadczeniem tworzenia konstrukcji murowanych i 1 osoba z doświadczeniem tworzenia hydrauliki fontann

Druki i publikacje:

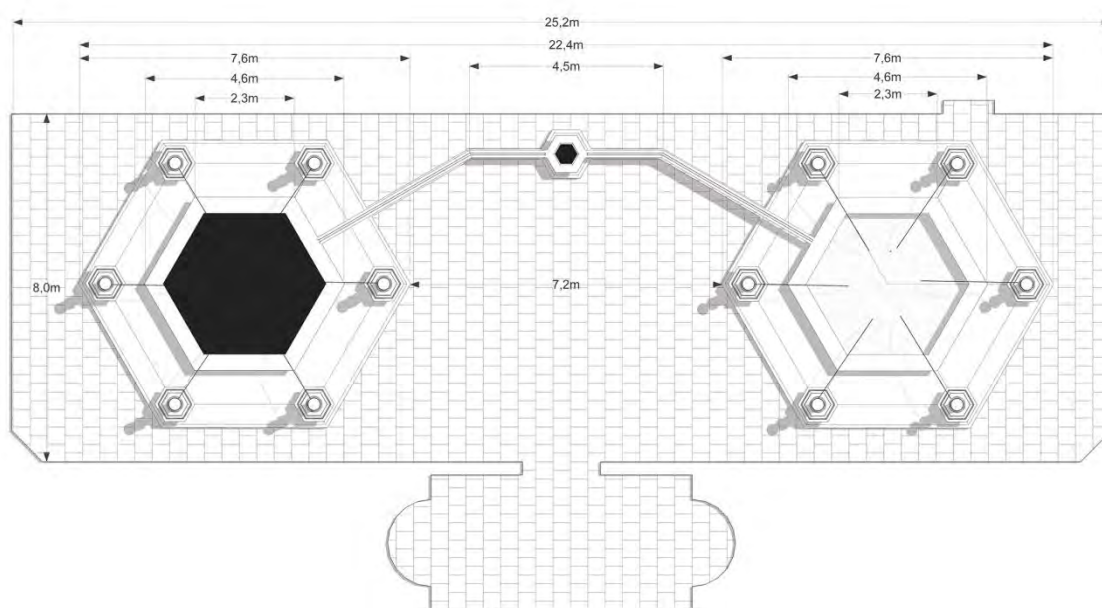
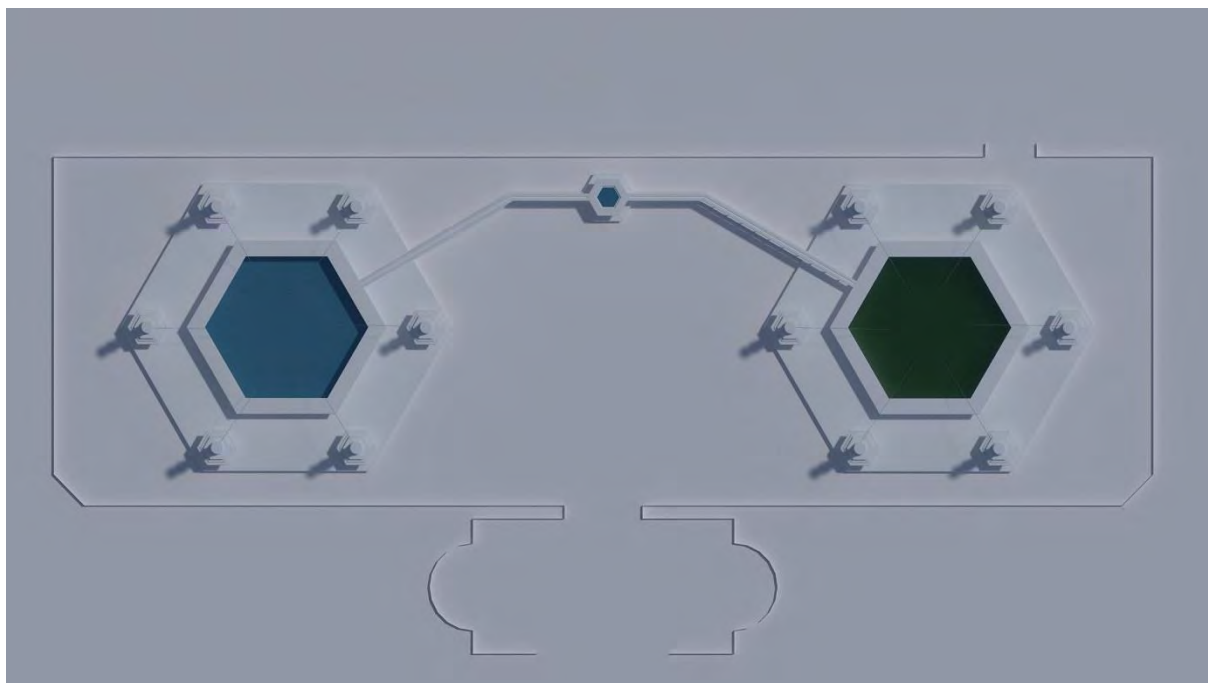
- katalog / publikacja:
 - dokumentacja fotograficzna Pawilonu zostałaaby umieszczona w publikacji w postaci wkładki wydrukowanej tuż przed otwarciem wystawy
 - nakład: 1 500 egzemplarzy
 - język publikacji: polski i angielski
 - objętość: ok. 6 arkuszy wydawniczych

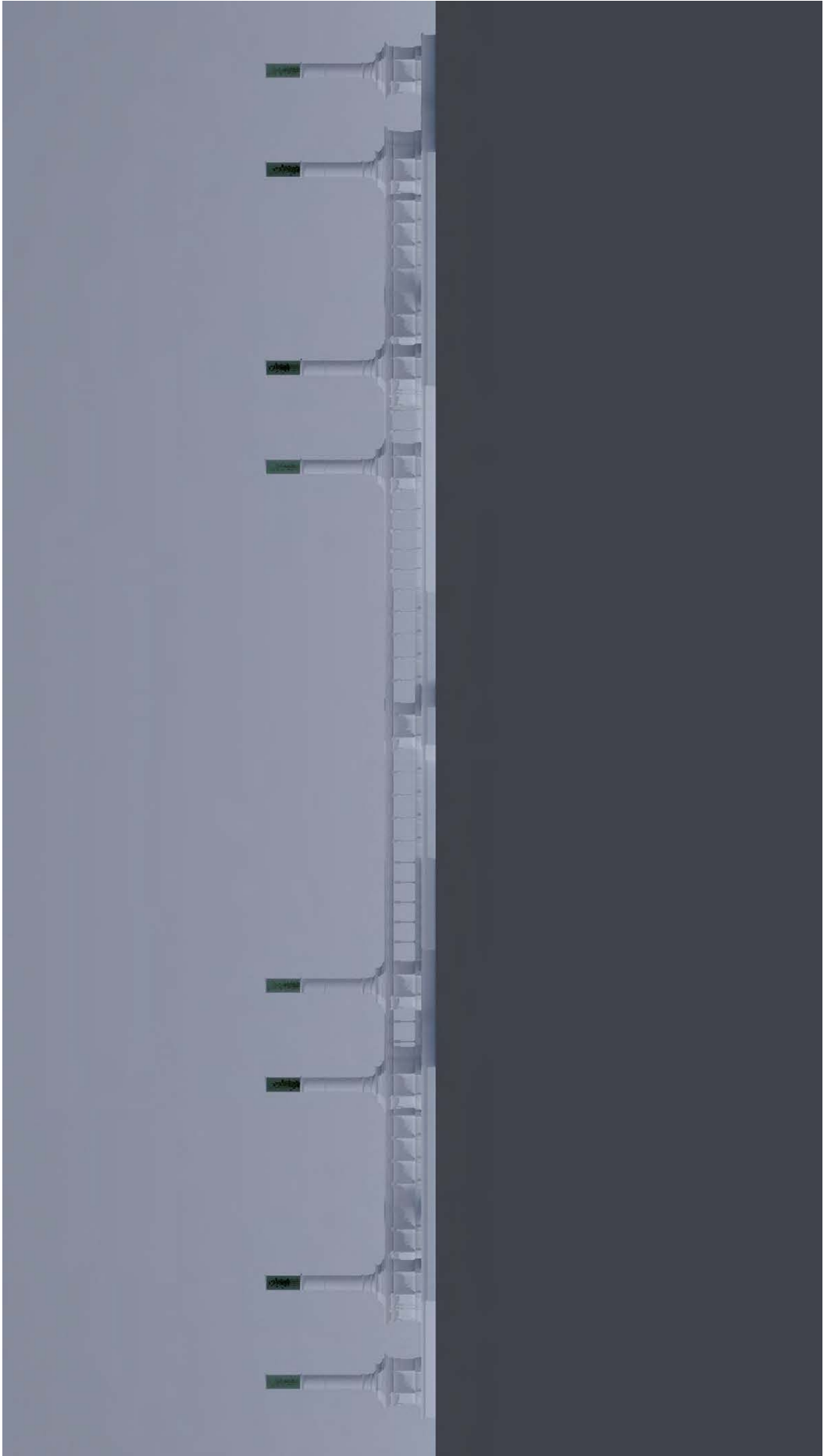
- ulotka / folder towarzyszący wystawie
 - dystrybuowany za darmo dwujęzyczny folder zawierający skrócony tekst kuratorski wprowadzający do tematyki poruszanej w projekcie. Będą dostępne przez cały okres trwania wystawy oraz będą spełniać rolę materiałów prasowych
 - nakład: 50 000 egzemplarzy
 - format: zbliżony do formatu A3 z wykorzystaniem falcowania
 - język publikacji: polski i angielski

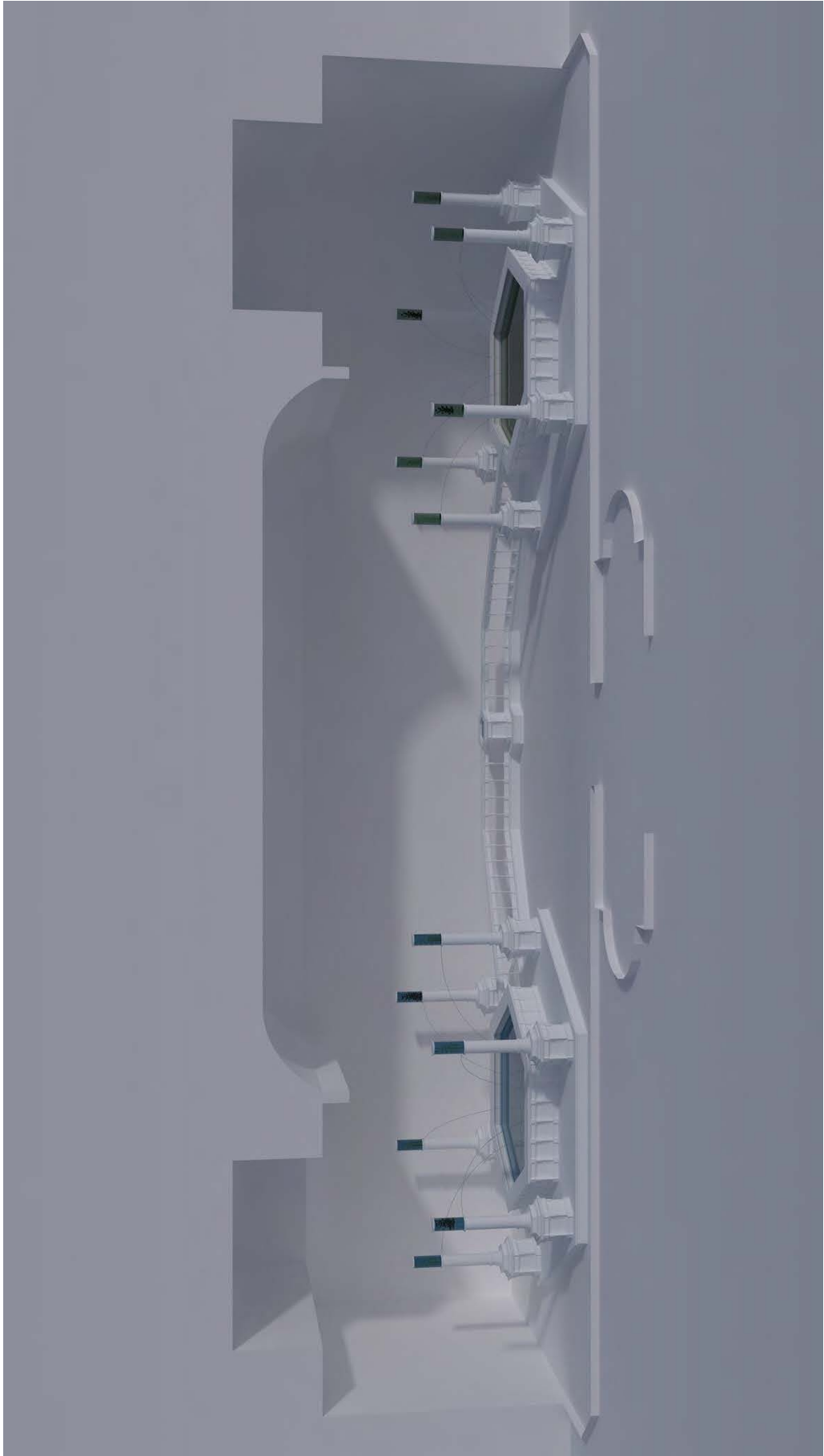
- zaproszenia
 - nakład: 1000 egzemplarzy
 - język: polski i angielski
 - format: zbliżony do formatu A5

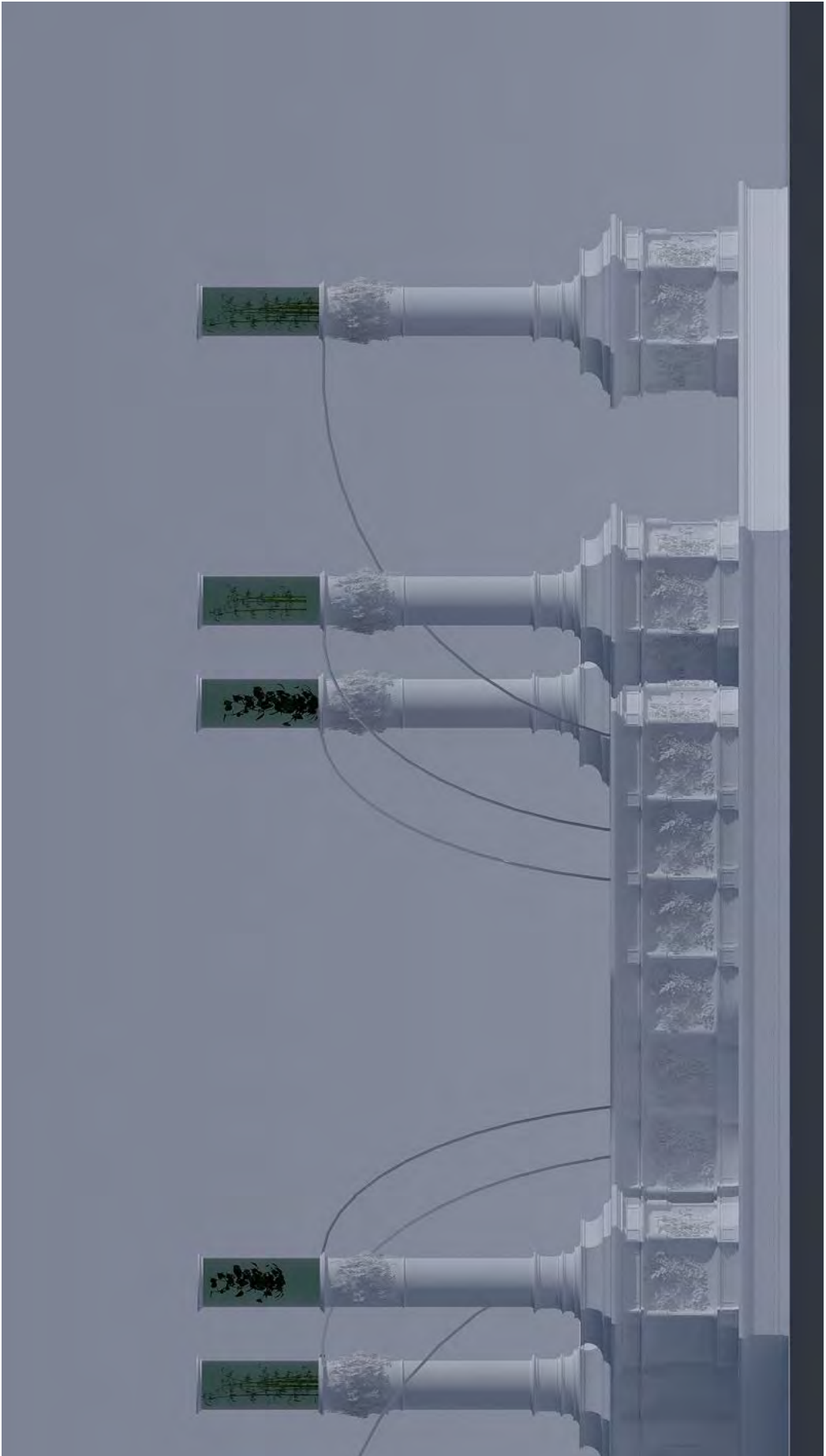
NIMFEA

WIZUALIZACJE





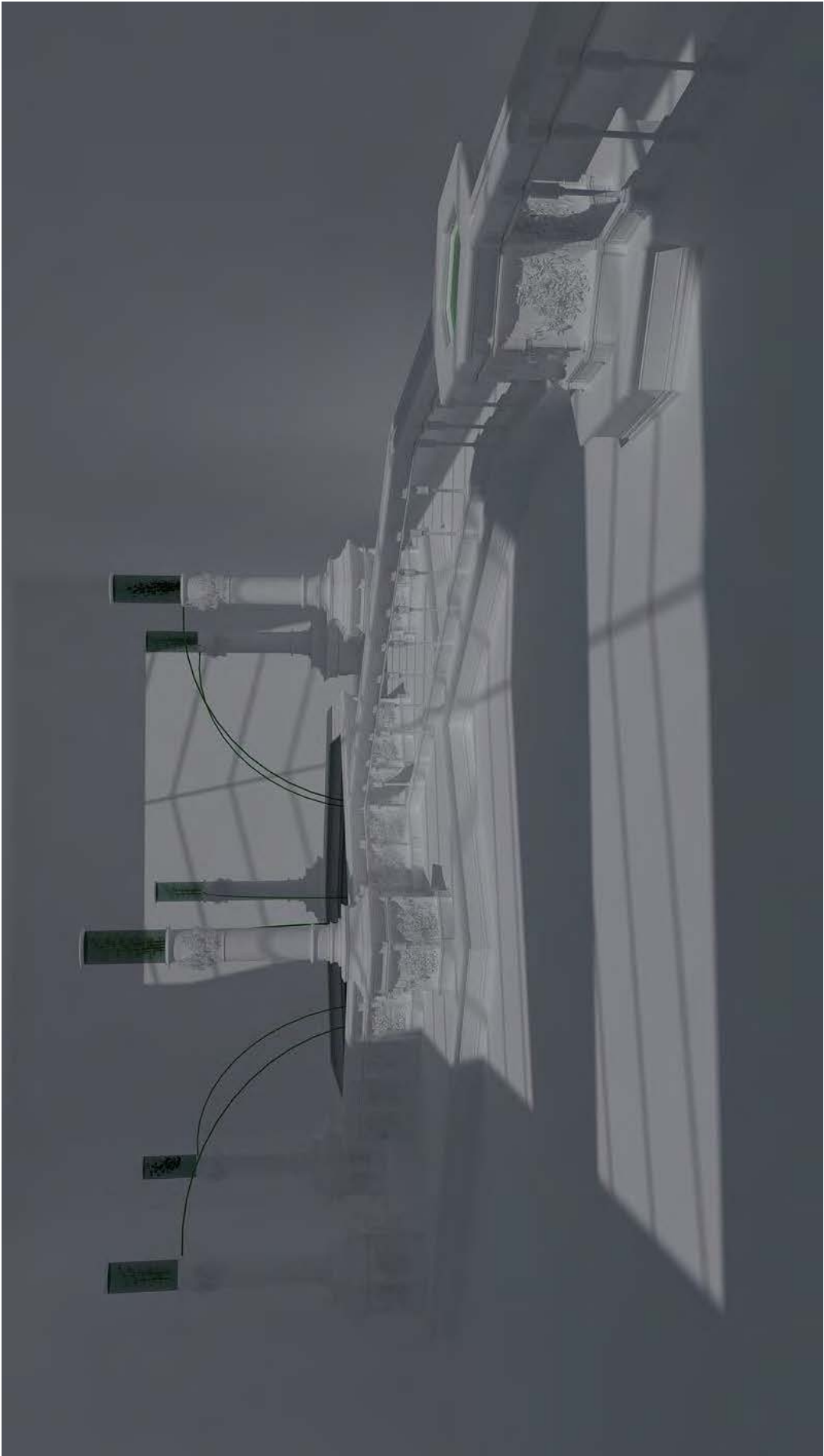












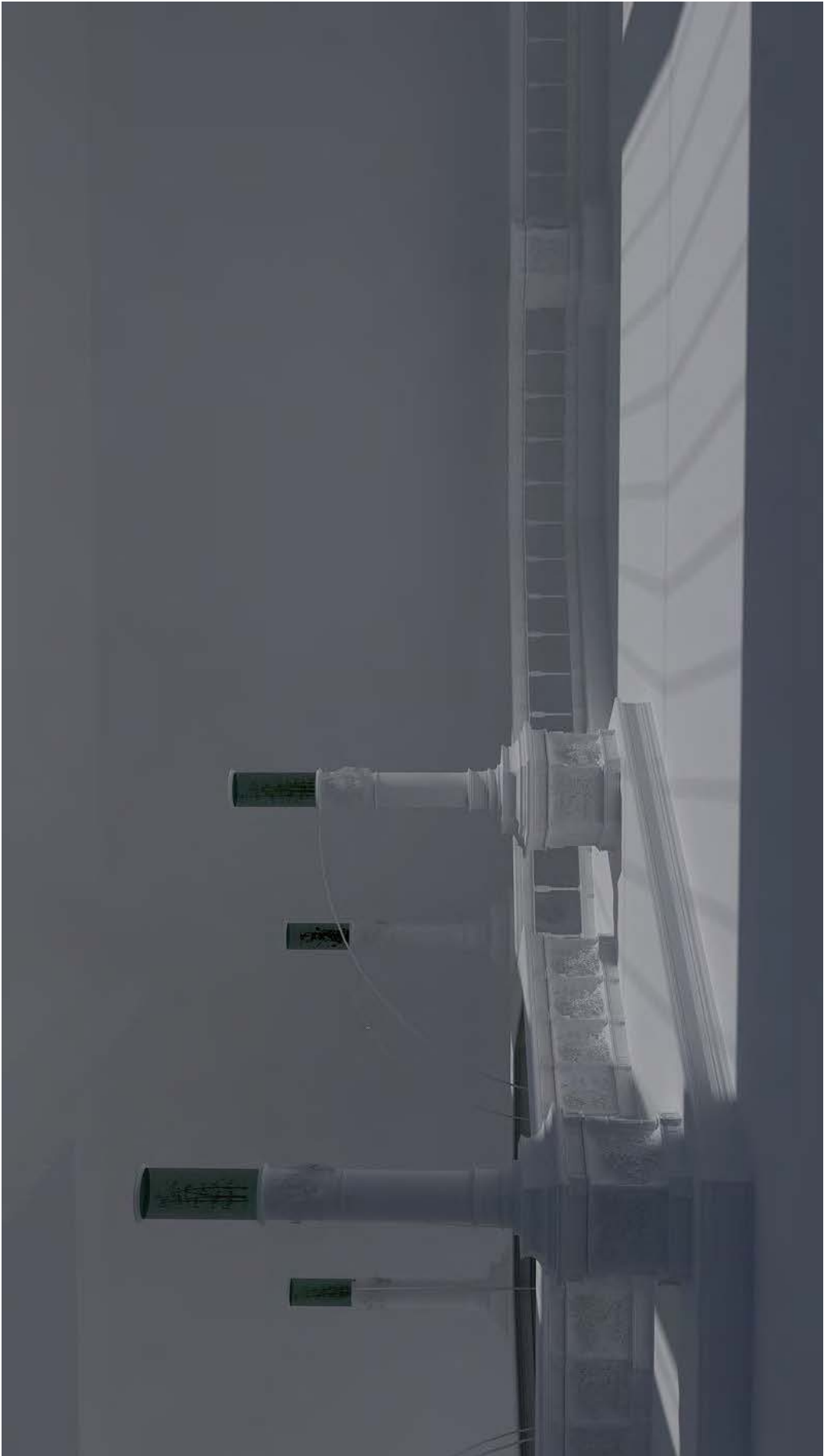




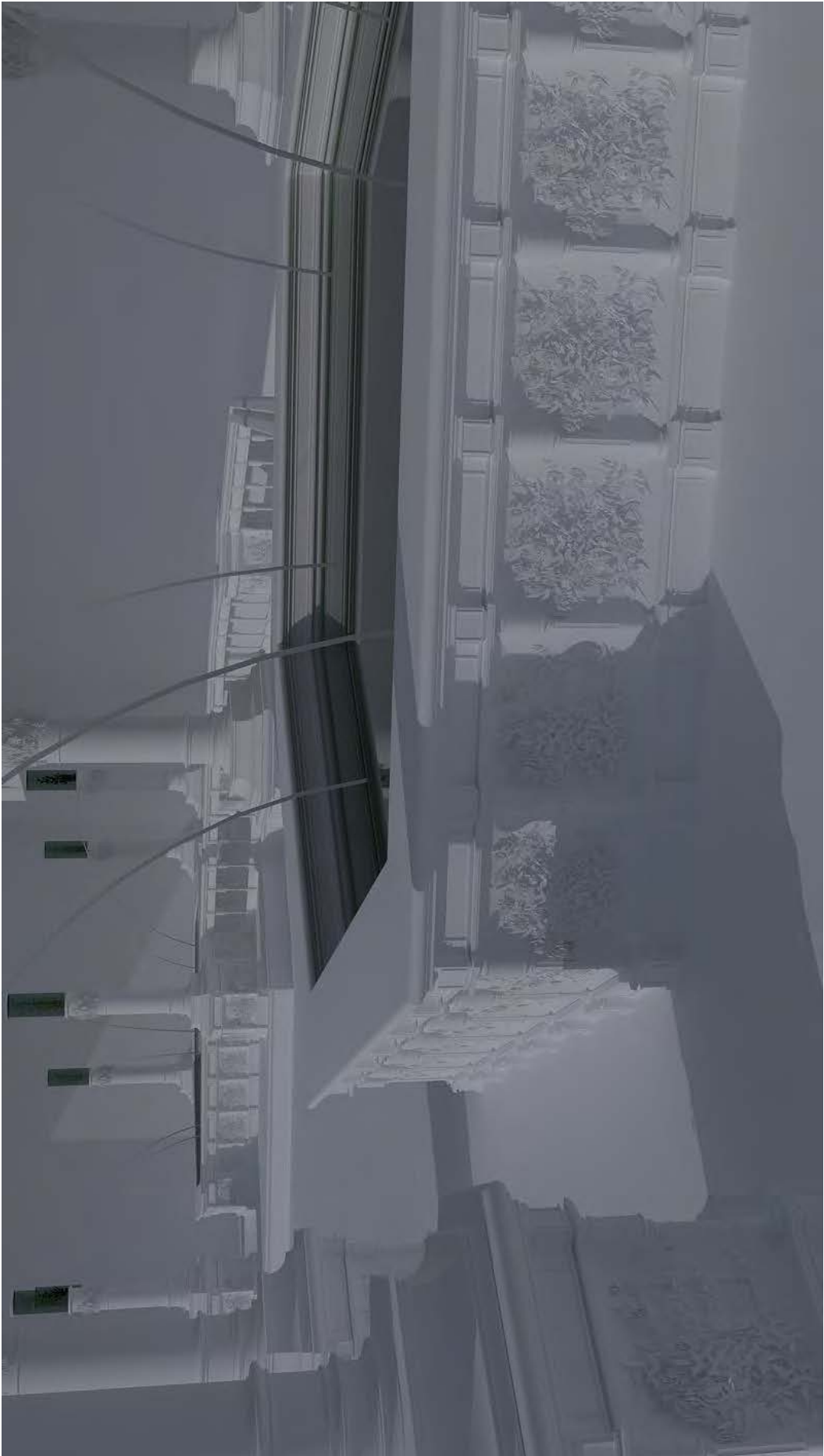


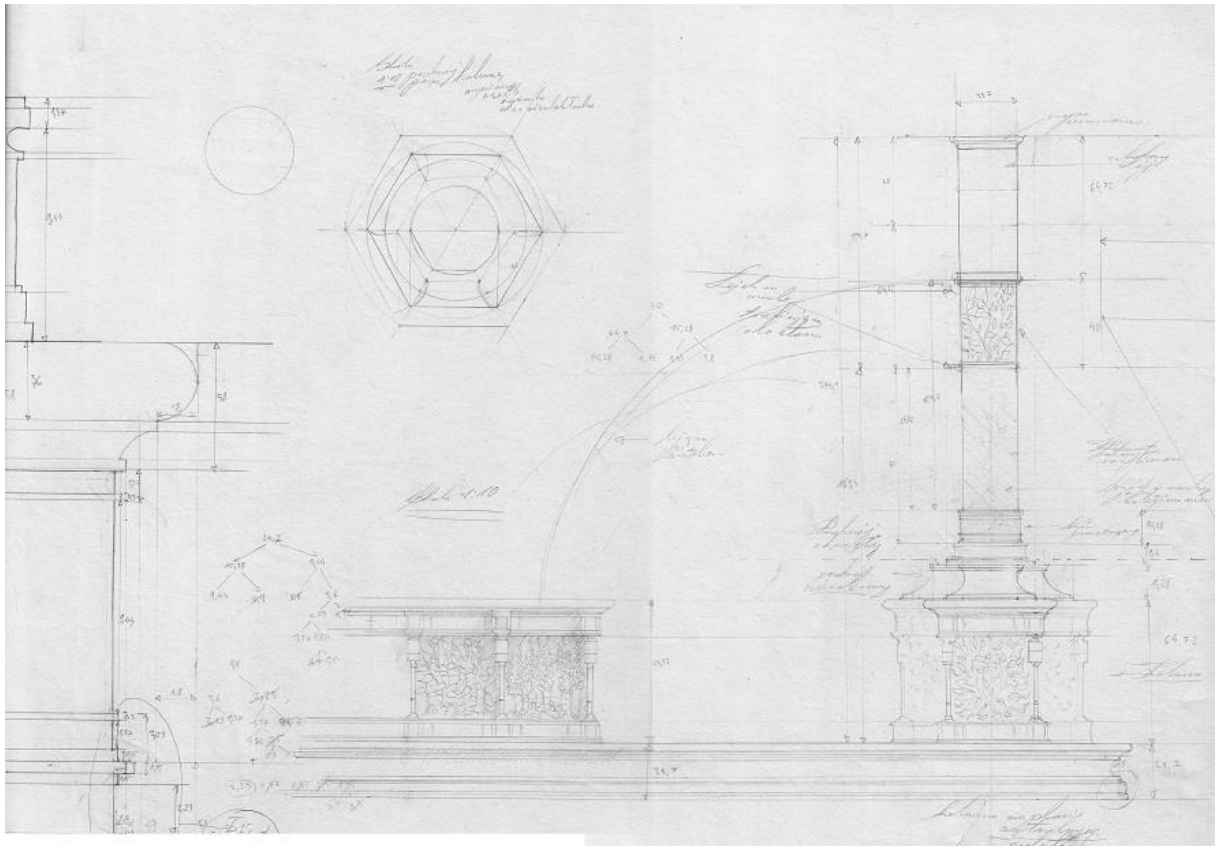


















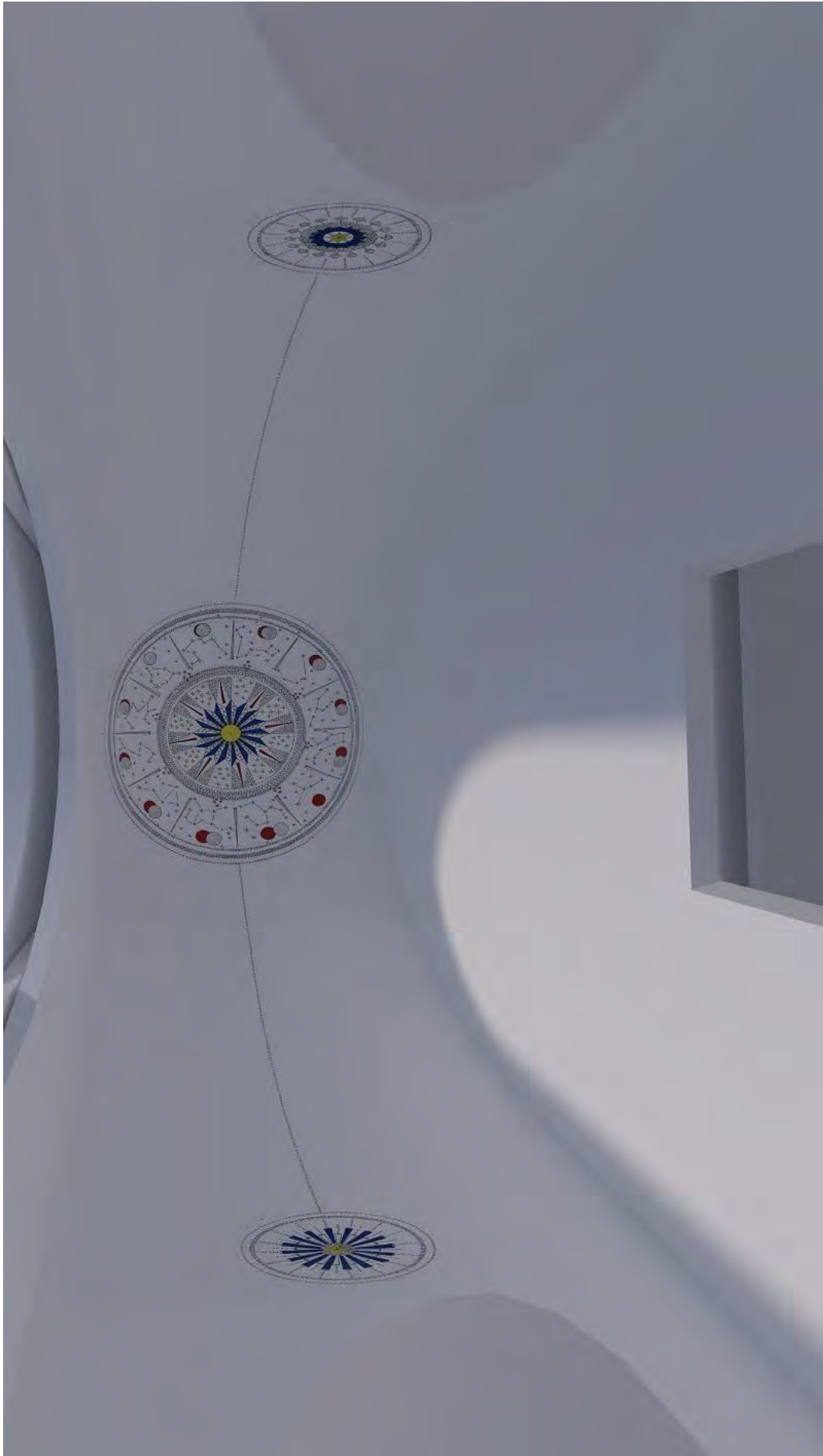


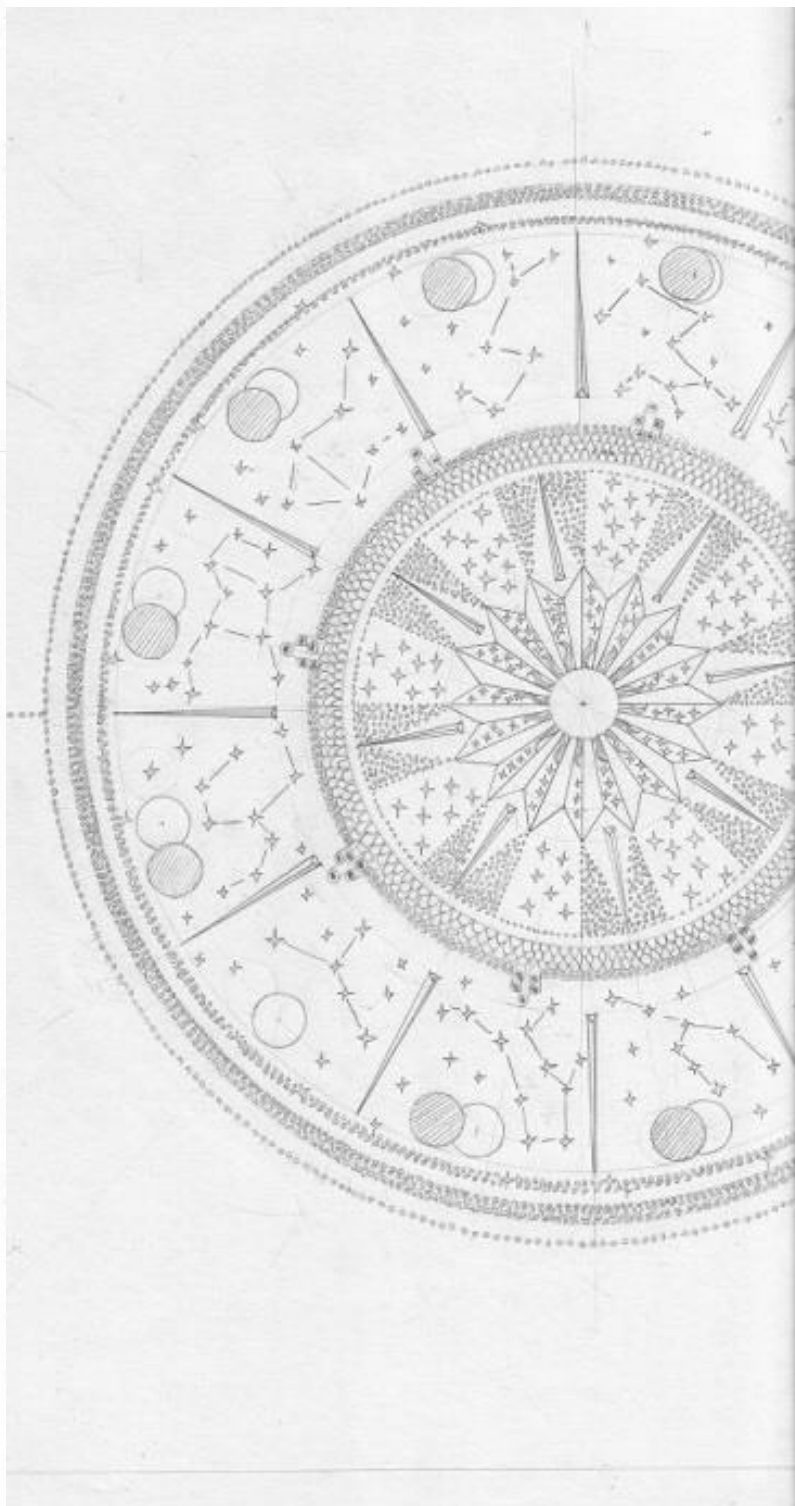
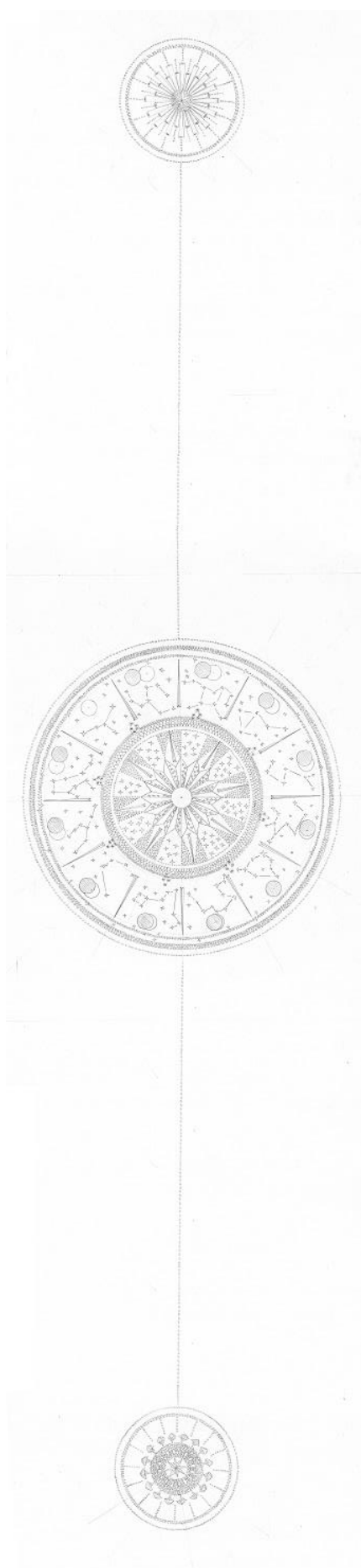










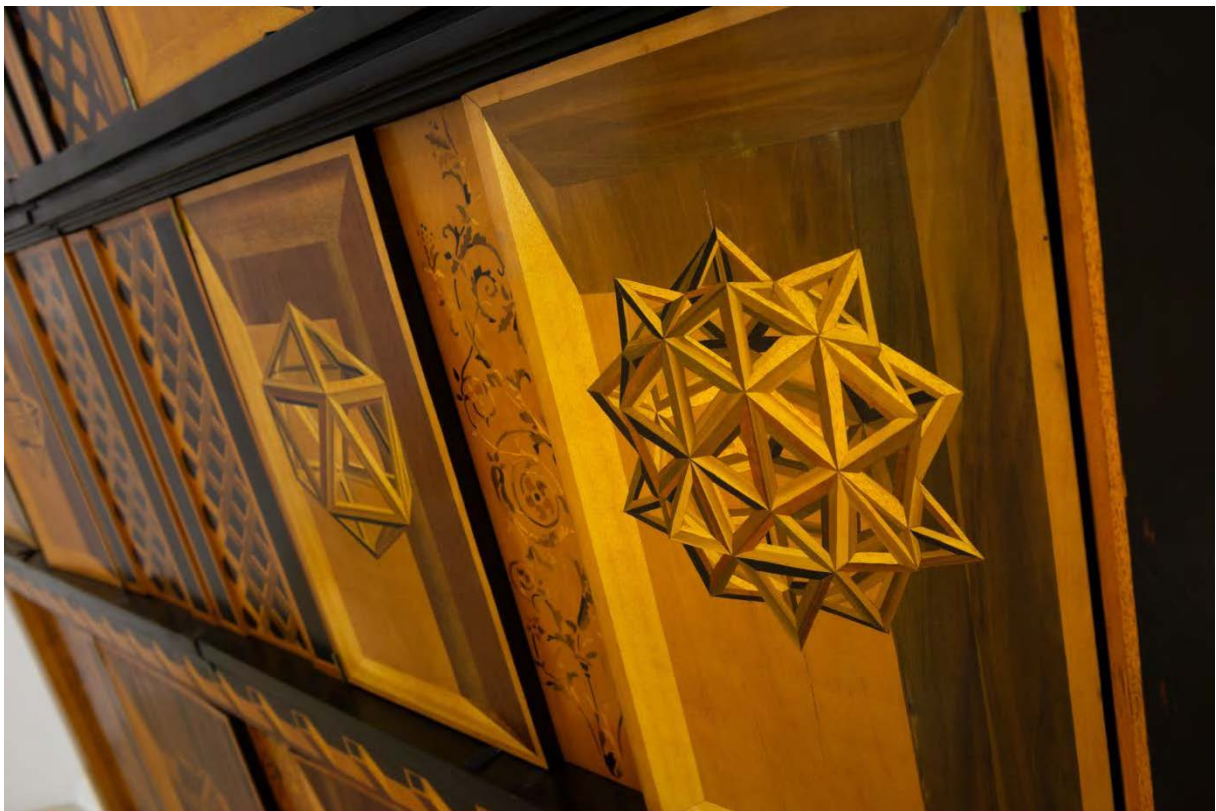


NIMFEA

WCZEŚNIEJSZE PROJEKTY ARTYSTY



Wojciech Ireneusz Sobczyk, Relikwiarz, 2015
drewno, intarsja, sztukateria gipsowa, malatura, 450 x 330 cm



Wojciech Ireneusz Sobczyk, Relikwiarz, 2015
drewno, intarsja, sztukateria gipsowa, malatura, 450 x 330 cm



Wojciech Ireneusz Sobczyk, Wazon z cyklu Lukrecja, 2018
ceramika, masa biała i czarna, szkliwo białe połysk, 73 x 52 x 54 cm



Wojciech Ireneusz Sobczyk, Wazon z cyklu Lukrecja, 2018
ceramika, masa biała i czarna, szklivo białe połysk, 73 x 52 x 54 cm



Wojciech Ireneusz Sobczyk, Jarden Brun, 2017
instalacja site specific: drut, masa papierowa, wymiary zmienne

Wojciech Ireneusz Sobczyk

ur. 1985, mieszka i pracuje w Krakowie (PL).

Studiował grafikę na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie uzyskał tytuł doktora pod opieką prof. Dariusza Vasiny. Pracuje na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. Zajmuje się rzeźbą, instalacją, animacją, muzyką, grafiką warsztatową.

Wojciech Ireneusz Sobczyk jest artystą zdecydowanie niewspółczesnym. Jego zainteresowania koncentrują się wokół szeroko pojętego humanizmu, a praktyka artystyczna czerpie wielokrotnie z klasycznych czy nawet archaicznych już technik, tematyki oraz ikonografii. Sobczyk wraca do fundamentalnych pytań o naturę Człowieka, istnienie Dobra i Zła, istotę Piękna i Sztuki. Nie jest to jednak wyłącznie prosty powrót do idei i warsztatu artysty renesansu. Rozmiłowania Sobczyka w humanistycznych wartościach przybierają charakterystyczny materialny wymiar. Poprzez obsesyjną manualną biegłość oraz namietność do misternych detali kreuje on własny korpus moralny. Specyficzny kult materii nie jest wyłącznie działaniem rzemieślnika – bliżej mu raczej do domeny alchemii. Niektóre z obiektów wytwarza z kunsztowną precyzją, inne poddaje procesom gnilnym czy krystalizacji, sytuując je pomiędzy sztuczną kreacją a naturalnymi tworam. Jego pracownia-laboratorium staje się miejscem rozbioru idei na części pierwsze, pierwiastki, które rządzą się własnymi ponadczasowymi zasadami obiegu i cyklu rozwojowego. Substancja świata w jego ujęciu pamięta i niesie w sobie ślady historii oraz dowody dobra i zła. Fetysz Sobczyka wobec idei i materii łączy się ze sobą w nierozzerwalnym i finezyjnym splocie, który staje się nostalgiczną pogonią za własną formułą duchowości.

W roku 2010 stypendysta Academy of Arts, Architecture and Design w Pradze. W 2012 roku uhonorowany Stypendium Twórczym Miasta Krakowa. Swoje prace prezentował w instytucjach i galeriach takich jak: MOCAR (Kraków), Willa Kadenówka (Rabka Zdrój), LETO (Warszawa), Henryk Gallery (Kraków), Galeria Szara Kamienica (Kraków), III Międzynarodowe Biennale Grafiki (Shenzhen), London College of Communication & Camberwell College Of Arts (Londyn), I Bienale Saint Vincent European Art SVEART (Valle d'Aosta).